

13. 12. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výplata podílu na zisku kapitálové společnosti ve světle rekodifikace

Dne 1. 1. 2014 vstoupí v účinnost zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník spolu se zákonem č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“ a „zákon o obchodních korporacích“), tedy zákony, které představují hlavní právní předpisy provádějící rekodifikaci českého civilního práva a které vedle celé řady dalších změn přinášejí změny i v oblasti výplaty podílu na zisku. Tomuto tématu by měli věnovat náležitou pozornost zejména členové statutárních orgánů, neboť vyplacení podílu na zisku v rozporu se zákonnými podmínkami představuje porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a může vést ke vzniku osobní odpovědnosti člena statutárního orgánu.[1]



Pro účely tohoto článku se rozumí společenskou smlouvou také stanovy a zakladatelská listina a společníkem rovněž akcionář. Kapitálovou společností potom rozumíme společnost s ručením omezeným a akciovou společnost.[2]

Proces schválení a výplaty podílu na zisku

Základním předpokladem pro výplatu podílu na zisku společnosti je zjištění, že podle řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené valnou hromadou existuje rozdělitelný zisk, o jehož rozdělení valná hromada rozhodne.[3] Úkolem statutárního orgánu je pak náležitě prověřit splnění podmínek pro výplatu podílu na zisku, stanovit okruh oprávněných osob, jimž má být podíl na zisku vyplacen, a odpovídajícím způsobem rozhodnout o výplatě podílu na zisku.[4] Podíl na zisku v kapitálových společnostech je splatný do 3 měsíců ode dne, kdy valná hromada rozhodla o jeho rozdělení. Společenská smlouva či usnesení valné hromady však mohou stanovit lhůtu odlišnou.[5]

Omezení pro výplatu podílu na zisku

Různá omezení vztahující se na výplatu podílu na zisku může upravit společenská smlouva. Společníci se tak mohou ve společenské smlouvě například dohodnout, že právo na podíl na zisku budou mít pouze společníci, kteří vlastní podíl určitého druhu, nebo že zisk bude vyplacen pouze při dosažení stanovených ekonomických cílů.

Zákonná omezení potom vyplývají ze zákona o obchodních korporacích. Výplata podílu na zisku je zapovězena v případě, že by si společnost výplatou přivodila úpadek podle zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „insolvenční zákon“ a „IZ“).[6] Ve smyslu insolvenčního zákona je společnost v úpadku, má-li více věřitelů a peněžité závazky po dobu delší než 30 dnů po lhůtě splatnosti, které není schopna plnit (platební neschopnost), nebo má-li společnost více věřitelů a souhrn jejích závazků převyšuje hodnotu majetku společnosti (předlužení).[7] Podle zákona o obchodních korporacích nesmí částka určená k rozdělení překročit výši hospodářského výsledku

posledního skončeného účetního období zvýšenou o nerozdělený zisk z předchozích období a sníženou o ztráty z předchozích období a přiděly do rezervních a jiných fondů.[8] Akciová společnost navíc nesmí rozdělit zisk, pokud se ke dni skončení posledního účetního období vlastní kapitál společnosti vyplývající z řádné nebo mimořádné účetní závěrky nebo vlastní kapitál po rozdělení zisku sníží pod výši upsaného základního kapitálu zvýšeného o fondy, které nelze rozdělit mezi akcionáře.[9]

Záloha na výplatu podílu na zisku

Zákon o obchodních korporacích nově upravuje možnost výplaty záloh na podíl na zisku, a to včetně nerozděleného zisku z předchozích období. Zálohu na výplatu podílu na zisku lze vyplatit pouze na základě mezitímní účetní závěrky, na jejímž základě bude zjištěno, že společnost má dostatek prostředků na rozdělení zisku.[10] Obdobně jako u výplaty podílu na zisku nesmí společnost vyplatit zálohy, pokud by si tím přivodila úpadek podle insolvenčního zákona.[11] Zároveň platí, že výše zálohy na výplatu zisku nemůže být vyšší, než kolik činí součet výsledku hospodaření za běžné účetní období, nerozděleného zisku z minulých let a ostatních fondů ze zisku snížený o neuhrazenou ztrátu z minulých let a povinný příděl do rezervního fondu, pokud je zřízen. Prostředky z rezervních fondů ani z vlastních zdrojů, které jsou účelově vázány a jejichž účel není společnost oprávněna měnit, nemohou být k výplatě záloh na výplatu podílu použity.[12] Společenská smlouva může stanovit další omezení nebo může vyplácení záloh zcela zakázat. Pokud byla záloha vyplacena a valná hromada společnosti následně rozhodne, že se zisk mezi oprávněné osoby nerozdělí, nebo při absenci rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku, bude příjemce zálohy povinen zálohu společnosti vrátit.

Okruh osob oprávněných k podílu na zisku

Právo na podíl na zisku náleží v první řadě společníkům. Společníci se podílejí na zisku určeném valnou hromadou k rozdělení mezi společníky v poměru svých podílů, ledaže společenská smlouva stanoví jinak.[13]

Zákon o obchodních korporacích nově připouští možnost, aby byl ve společenské smlouvě rozšířen okruh osob, kterým může být podíl na zisku vyplacen.[14] Nově tedy budou moci společnosti vyplácet podíl na zisku nejen společníkům, ale také statutárním orgánům, zaměstnancům či osobám stojícím vně společnosti, například věřitelům společníka. Nová právní úprava nahlíží na tantiému obdobně jako na dividendu. Možnost výplaty tantiémy bude proto nutné připustit ve společenské smlouvě. Se stanovením podmínek pro výplatu podílu na zisku, jakož i s určením okruhu osob oprávněných k výplatě podílu na zisku ve společenské smlouvě musejí zásadně souhlasit všichni společníci, neboť ke změně společenské smlouvy je podle zákona o obchodních korporacích zapotřebí dohody všech společníků.[15] Výjimku tvoří situace, kdy společenská smlouva svěruje změny tohoto dokumentu do působnosti valné hromady. V takovém případě by se mohlo stát, že menšinová společníci budou na valné hromadě přehlasováni. Na tomto místě je nutné podotknout, že příslušné usnesení valné hromady by nemělo být projevem zneužití většiny hlasů na úkor menšiny.[16] Menšinová společníci by však v každém případě měli dobře zvážit, zda je pro ně výhodné souhlasit se založením působnosti valné hromady pro změny společenské smlouvy či nikoli, pokud již společenská smlouva tuto působnost nestanoví.

Právo na pevný podíl na zisku

Další změnou, kterou nová právní úprava přinese, je možnost upravit ve společenské smlouvě právo na pevný podíl na zisku. Pokud tedy z řádné či mimořádné účetní závěrky schválené valnou hromadou vyplývá existence rozdělitelného zisku, stane se pevný podíl na zisku splatným, aniž by o jeho rozdělení musela rozhodnout valná hromada. Pevný podíl na zisku je splatný do 3 měsíců od schválení účetní závěrky, na jejímž základě byla existence rozdělitelného zisku zjištěna.[17]

Ochrana dobré víry při vyplacení podílu na zisku

Podle zákona o obchodních korporacích bude platit, že vyplacený podíl na zisku se nevrací, pokud byl přijat v dobré víře. Povinnost vrátit podíl na zisku se bude vztahovat pouze na případy, kdy osoba, které byl podíl na zisku vyplacen, věděla či vědět měla, že při vyplacení byly porušeny podmínky stanovené zákonem. Uvedená úprava se nebude aplikovat na zálohy na výplatu podílu na zisku.[18]

Způsob výplaty podílu na zisku

Rekodifikovaná právní úprava společnosti s ručením omezeným umožní, aby společenská smlouva anebo valná hromada společnosti i bez opory ve společenské smlouvě určily způsob výplaty podílu na zisku jinak než v penězích.[19] U akciové společnosti mohou vyplacení podílu na zisku jinak než v penězích připustit stanovy.[20] Napříště tak bude možné vyplatit podíl na zisku například v materiální podobě či formou služeb. Hodnota takového plnění by neměla překročit částku schválenou valnou hromadou k rozdělení.

Vřele doporučujeme, aby společníci společnosti s ručením omezeným ve společenské smlouvě vyloučili výplatu podílu na zisku jinak než v penězích, popřípadě určili takové způsoby výplaty, které pro ně budou přijatelné. Mohou se tak vyhnout nemilému překvapení, že při výplatě podílu na zisku namísto peněz obdrží třeba traktor či několik sudů piva. I zde platí, že příslušné usnesení valné hromady by nemělo být diskriminační vůči menšinovým společníkům.



Mgr. Otakar Fiala, LL.M.,
advokát



Mgr. Daniel Košťál, LL.M.,
advokátní koncipient

[Schönherr s.r.o.](#)

nám. Republiky 1079/1a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 996 500

Fax: +420 225 996 555

e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu

[1] § 34 odst. 3 ZOK.

[2] Shodně § 1 odst. 2 ZOK.

[3] § 34 odst. 1, § 190 odst. 2 písm. g), § 421 odst. 2 písm. h) ZOK.

[4] § 34 odst. 3 ZOK.

[5] § 34 odst. 2 ZOK.

[6] § 40 odst. 1 ZOK.

[7] § 3 odst. 1 a 3 IZ.

[8] § 161 odst. 4 a § 350 odst. 2 ZOK.

[9] § 350 odst. 1 ZOK.

[10] § 40 odst. 2 ZOK.

[11] § 40 odst. 1 ZOK.

[12] § 40 odst. 2 ZOK.

[13] § 161 odst. 1, § 348 odst. 1 ZOK.

[14] § 34 odst. 1 ZOK.

[15] § 147 odst. 1, § 190 odst. 2 písm. a), § 421 odst. 2 písm. a) ZOK.

[16] Obecně platí, že korporace nesmí svého člena bezdůvodně zvýhodňovat nebo znevýhodňovat. Ustanovení § 171 odst. 2 ZOK pak vyžaduje k přijetí rozhodnutí o změně společenské smlouvy, kterým se zasahuje do práv nebo povinností pouze některých společníků, souhlas těchto dotčených společníků. Zasahuje-li se změnou společenské smlouvy do práv a povinností všech společníků, vyžaduje se souhlas všech společníků.

[17] § 161 odst. 3, § 348 odst. 4 ZOK.

[18] § 35 odst. 1 a 3 ZOK.

[19] § 161 odst. 1.

[20] § 348 odst. 2 ZOK.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)